

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIA

GIZA ARRASTOA
EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKO LURRALDEAK
EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK
GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA

2013ko MAIATZAREN 17a
FICOPA AUDITORIUMA IRUN

EUSKAL HERRIA

ANTOLATZAILEA

JAUZARREA

www.jauzarrea.com

EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA

Duela 20.000 urte baino lehentxeago, azken glaziazio handia gertatu zen. Handik aurrera, klima gozatzearekin batera, landaretza eta fauna berria sortu ziren. Bizkaiko golkoaren inguruan (Goi Paleolitoko Euskal Aterpean) Homo sapiens taldeak bizi ziren eta, orain dela 15.000 urtetik 11.000 urtera, Ertz Atlantikoa eta Europako beste inguru batzuk birjendatzatzen hasi ziren. Egungo Britainia, Gales, Kornualles, Irlanda, Eskozia eta Ingalaterran barrena ibili ziren, garai hartan lurraldeok kontinenteari lotuta baitzeuden, itsas maila egungoa baino beherago baitzegoen.

Gure ADNaren eta neanderthalen ADNaren berdina da (% 99,6). Gaur egun, gero eta gehiago dakigu genomikaz eta, horri esker, arian-arian ulertzen ari gara zergatik atera ginen gu hain desberdinak hizkuntza, artea, musika eta teknologia sortzeko gaitasunari dagokionez.

Gaur egun aztergai da ingurumenak zer-nolako eragina duen gizakia-
rengan eta gaitasun kognitiboan; aztergai, halaber, nola osatzen diren jar-
reren ezaugarriak gizabanakoarengan eta taldean, nola eragiten dituen
horrek guztiak portaera sozialak, kulturalak. Bada, hori guztia aztertzeak
gako jakin batzuk eman diezazkiguke giza talde batzuek zergatik iraun
zuten ulertzeko. Hots, giza talde horiek baitira duela 45.000 urtetik aurrera
Euskal Aterpean finkaturiko gizakien ondorengoak; haien hizkuntza era-
biltzen jarraitu zuten, eta hizkuntza horrek Goi Paleolitoko aspaldiko
etapa batean izan zuen jatorria.

Ehiztari-biltzaileen gizarte hura arian-arian eraldatu zen. Giza taldeak
gero eta jendetsuagoak zirenez, ezinbestean teknikak garatu behar izan
zituzten baliabide berriak eskuratzeko eta jendea mantentzeko. Horrek
eraginda, zerealen eta beste landare batzuen ekoizpena noranahi za-
baldu zen, bai eta animaliak itxian hazteko jarduera ere. Gizakiak ilar-
giaren eta eguzkiaren zikloi erreparatu ziren, aztertu zituen, eta horri
esker, laborantzak emankorragoak gertatu ziren. Europa Atlantikoaren
zenbait tokitan, monumentu nabarmenak eraiki eta behar berrietara ego-
kitutako errituak sortu ziren.

Duela 7.000 urte ingurutik, hemengo jendearen eta ekialdetik iritsitako
taldeen arteko harremanak areagotu ziren eta, horren ondorioz, ideiak
eta jakintza trukatu ziren. Galdera interesgarriak sortu dira hizkuntza zel-
ten eta euskaldunen arteko harremanaz; sortu ote zen hizkuntza zelta
eremu Atlantikoan? Zabaldu ote zen hizkuntza hori Europa barnerantz
eta mendebalderantz, Kobre eta Brontze Aroan?

EGITARAUA

Ostirala, 2013ko maiatzaren 17a.

09:00 09:20: Dokumentazioa jasotzea.

09:20 09:35: Biltzarraren hasiera.

09:35 09:45: Biltzarraren aurkezpena.

09:45 10:00: *Aurkezpena. ATLANTIAK proiektua.*

XABI OTERO.

JAUZARREA euskal kulturaren kizterketa eta zabalkunderako funtsa. Arraiotz. Nafarroa. Euskal Herria.

10:00 10:45: *Klima zer-nola bilakatu den Ipar Atlantikoan azken glaziazio handitik, orain dela 26.000-21.000 urtetik. Izotzek atzera egitea eta Europako Ertz Atlantikoko itsasertza osatzea; mapa ezaguna.*

RICHARD PELTIER dokt.

Fisikari atmosferikoa.

Aldaketa Globalaren Zientziarako Zentroko zuzendaria.

Klima Polarraren Egonkortasunerako Sarea:

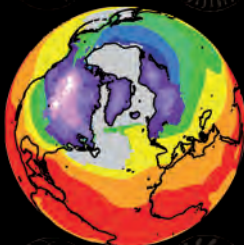
ikertzaile nagusia.

SciNet-eko zuzendari zientifikoa.

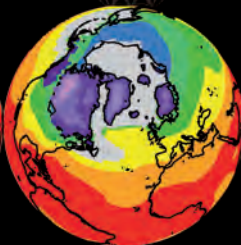
Torontoko Unibertsitatea. Fisika Departamentua.

Ontario, Kanada.

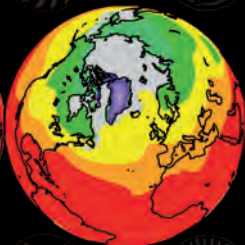
10:45 11:15: Atsedenaldia.

Azken glaziazio handia

Dryas goiztiar aroa

Gaur egun

Euskal Aterpetik abiatutako migrazioak (duela 11.000 urte baino lehentxeago hasiak) Europako Ertz Atlantikoaren itsasertzean barrena. Itsasertza, gero, ur azpian gelditu zen, azken milurtekoetan izandako urtzaldiaren ondorioz.

11:15 12:00: *Bizkaiko Golkoko Euskal Aterpetik Europako Ertz Atlantikoa birjendeztatzera.*

STEPHEN OPPENHEIMER dokt. Genetista.

Gaixotasun Tropikalak Aztertzeako Osasun Zentroa.

Green Templeton College.

Oxfordeko Unibertsitatea. Ingalaterra.

Bradshaw Foundation.

12:00 12:45: *Ingurumena eta mutazio genetikoak.*

Jarduera kognitiboa eta kultur garapena.

Hizkuntzaren analisi matematikoa giza bilakaeran; genetika eta kultur ondarea.

MARK PAGEL dokt.

Matematikaria. Bioinformatika laborategia.

Bilakaera eta Egokitzapen Molekularra.

Hizkuntzaren egokitzapena.

Biologia eta hizkuntzaren bilakaera.

Readingeko Unibertsitatea. Ingalaterra.

12:45 13:30: *Ehiztari-biltzaileak izatetik nekazari eta abeltzainak izatera. Ilargi eta eguzki zikloen behaketa Europako Ertz Atlantikoan. Ilargi gurtza.*

LIONEL SIMS dokt. Antropologoa.

Zuzenbide eta Gizarte Zientzia Eskola (LSS).

Londresko Ekialdeko Unibertsitatea. Ingalaterra.

13:30 14:30: Atsedendaldia.

14:30 15:00: *Neurozientzia kognitiboa. Burmuinaren eta hizkuntzaren bilakaera. Burmuinaren antolaketa eta hizkuntzarako duen funtzioa. Euskara baitako adibide bat.*

PEDRO KEPA PAZ-ALONSO dokt.

BCBL. Kongnizioaren, burmuinaren eta hizkuntzaren ikerketa-zentroa. Donostia. Gipuzkoa. Euskal Herria.

15:00 15:40: *Mendebaldeko zeltak: zelteraren jatorria Ertz Atlantikoan, zelteraren eta euskaldunen arteko harremana; hedapena Mendebaldeko Europan barrena.*

BARRY CUNLIFFE dokt.

Arqueologia Institutua.

Europako Arqueologia.

Oxfordeko Unibertsitatea. Ingalaterra.

15:40 16:00: *Neolitoaren lehen zantzuak Bizkaiko Golkoaren inguruan.*

JOSE ANTONIO MUJICA dokt.

Euskal Herriko Unibertsitatea. UPV/EHU.

Gasteizko Campusa. Araba. Euskal Herria.

Axtrokiko ontziak (Hallstatt aldia), eta beirazko besokoa (berregina), Basagain

16:00 16:20: *Burdin Aroa Baskoien eta auzokideen lurraldean.*

XABIER PEÑALVER dokt.

Aranzadi Zientzia Elkarte.

Donostia. Gipuzkoa. Euskal Herria.

16:20 16:40: *Euskararen gaineko pertzepzioa Europako azterlan linguistikoetan.* Hizkuntza eta komunikazioa; harremana eta transferentzia.

PETER BAKKER dokt. Hizkuntzalaritza saila.

Aarhus Unibertsitatea. Danimarka.

16:40 17:00: *Transmisio ez-materiala taldean. Ahoz kotasuna eta Mitologia.*

STEPHEN AUGUSTINE dokt. Etnologia.

Mi'kmaq Kontseilu Nagusiko Buruzagi Tradizionala.

Sigenigtog Lehen Herria.

Unama'ki College-ko dekanu-zuzendaria.

Cape Breton Unibertsitatea. Sydney, Eskozia Berria. Kanada.

17:00 17:30: *Euskal uharte. Euskal Mendiak eta Euskal Zibilizazioa.*

CLAUDE DENDALETXE dokt.

Goi Mendiko Biologia Esperimentalerako Zentroko

zuzendari ohia (c.b.e.a.) Paueko Unibertsitatea. (uppa).

Kanbo. Lapurdi. Euskal Herria.

17:30 18:00: Atsedenaldia.

18:00 19:45: Solasaldi-mahaia.

19:45 20:00: Otsagiko Dantzak. Bukaerako ekitaldia.

Batzorde Zientifiko Antolatzailea:

Stephen Oppenheimer. Oxfordeko Unibertsitatea, Ingalaterra.

Richard Peltier. Torontoko Unibertsitatea. Ontario, Kanada.

Stephen Augustine. Cape Breton Unibertsitatea. Eskozia Berria, Kanada.

Xabi Otero. JAUZARREA, Euskal Kulturaren Funtza. Arraiotz. Nafarroa, Euskal Herria.

Aldi bereko itzulpena: euskara, gaztelania, frantsesa eta ingelesa

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIA

GIZA ARRASTOA
EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKO LURRALDEAK

ATLANTIA

Programa honetan euskaldunon historiari buruzko 4 biltzar dira

PALEOLITOA

Duela 45.000 urtetik Magdaleniarren bukaeraraino

EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA
Mesolitotik burdin aroaren bukaeraraino

ARO BERRIA

Prerromatar baskoien garaitik,
Gaztela eta Aragoiko koroetako armadak 1512an
Nafarroako Erresuman indarrez sartu ziren arte

ARO MODERNOA

Gaur egunera arte

ANTOLATZAILEA

JAUZARREA

www.jauzarrea.com
atlantiar@jauzarrea.com

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIAR

2013ko MAIATZAREN 17a
GIZA ARRASTOA EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKOLURRALDEAK
EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA

IZEN EMATEA

Izena:

Abizenak:

Helbidea:

Hiria:

PK:

Lurraldea:

Tel:

Faxa:

e-posta:

Izen-ematea: 50 € Izena emateko azken eguna: 2013ko maiatzak 5

Kontu zk.: 3035 0184 01 1840020502 Caja Laboral-Euskadiko Kutxa

Konzeptua: ATLANTIAR

IBAN: ES94 3035 0184 01 1840020502 BIC/SWIFT.....CLPEES2M

IZENA EMATEKO

Arras garrantzitsua da behar diren datuak ematea; bertzenaz, ez badakigu zehatz-mehatz nor den izena eman duen pertsona, ez dugu harentzat egiterik izanen Biltzarrean sartzeko txartela. Hortaz, ordainketa egitean, idatzi argi eta garbi nor joanen den Biltzarrera.

e-postaz: atlantiar@jauzarrea.com

weba: www.jauzarrea.com

Tel. +34 948 580 976 (JAUZARREA)

Posta arrunta: JAUZARREA ATLANTIAR Jauregizarrea 31794 Arraiatz Nafarroa

JAUZARREA

www.jauzarrea.com

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIAR

2013ko MAIATZAREN 17a
GIZA ARRASTOA EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKOLURRALDEAK
EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA

IZEN EMATEA

Izena:

Abizenak:

Helbidea:

Hiria:

PK:

Lurraldea:

Tel:

Faxa:

e-posta:

Izen-ematea: 50 € Izena emateko azken eguna: 2013ko maiatzak 5

Kontu zk.: 3035 0184 01 1840020502 Caja Laboral-Euskadiko Kutxa

Konzeptua: ATLANTIAR

IBAN: ES94 3035 0184 01 1840020502 BIC/SWIFT.....CLPEES2M

IZENA EMATEKO

Arras garrantzitsua da behar diren datuak ematea; bertzenaz, ez badakigu zehatz-mehatz nor den izena eman duen pertsona, ez dugu harentzat egiterik izanen Biltzarrean sartzeko txartela. Hortaz, ordainketa egitean, idatzi argi eta garbi nor joanen den Biltzarrera.

e-postaz: atlantiar@jauzarrea.com

weba: www.jauzarrea.com

Tel. +34 948 580 976 (JAUZARREA)

Posta arrunta: JAUZARREA ATLANTIAR Jauregizarrea 31794 Arraiatz Nafarroa

JAUZARREA

www.jauzarrea.com

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIAR

2013ko MAIATZAREN 17a
GIZA ARRASTOA EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKOLURRALDEAK
EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA

IZEN EMATEA

Izena:

Abizenak:

Helbidea:

Hiria:

PK:

Lurraldea:

Tel:

Faxa:

e-posta:

Izen-ematea: 50 € Izena emateko azken eguna: 2013ko maiatzak 5

Kontu zk.: 3035 0184 01 1840020502 Caja Laboral-Euskadiko Kutxa

Konzeptua: ATLANTIAR

IBAN: ES94 3035 0184 01 1840020502 BIC/SWIFT.....CLPEES2M

IZENA EMATEKO

Arras garrantzitsua da behar diren datuak ematea; bertzenaz, ez badakigu zehatz-mehatz nor den izena eman duen pertsona, ez dugu harentzat egiterik izanen Biltzarrean sartzeko txartela. Hortaz, ordainketa egitean, idatzi argi eta garbi nor joanen den Biltzarrera.

e-postaz: atlantiar@jauzarrea.com

weba: www.jauzarrea.com

Tel. +34 948 580 976 (JAUZARREA)

Posta arrunta: JAUZARREA ATLANTIAR Jauregizarrea 31794 Arraiatz Nafarroa

JAUZARREA

www.jauzarrea.com

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIAR

2013ko MAIATZAREN 17a
GIZA ARRASTOA EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKO LURRALDEAK
EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA
Mesolitotik burdin aroaren bukaeraraino

ANTOLATZAILEA

JAUZARREA

www.jauzarrea.com
atlantiar@jauzarrea.com

FICOPA. Iparralde etorbidea 43. 20302 IRUN. Gipuzkoa.
A-8 autobidea, N-121A errepidea. Euskotrenbidea, Topo. SNCF Hendaia.
Esparruan 2 aparkaleku daude (kanpokoa eta lurpekoa),
baita kafetegia eta jatetxea ere.

NAZIOARTEKO BILTZARRA

ATLANTIAR

2013ko MAIATZAREN 17a
GIZA ARRASTOA EUROPAKO ERTZ ATLANTIKOAN
BIZKAIKO GOLKOAREN INGURUKOLURRALDEAK
EHIZTARI-BILTZAILEEN GARAITIK GIZARTE EKOIZLEEN GARAIRA

IZEN EMATEA

Izena:

Abizenak:

Helbidea:

Hiria:

PK:

Lurraldea:

Tel:

Faxa:

e-posta:

Izen-ematea: 50 € Izena emateko azken eguna: 2013ko maiatzak 5

Kontu zk.: 3035 0184 01 1840020502 Caja Laboral-Euskadiko Kutxa

Konzeptua: ATLANTIAR

IBAN: ES94 3035 0184 01 1840020502 BIC/SWIFT.....CLPEES2M

IZENA EMATEKO

Arras garrantzitsua da behar diren datuak ematea; bertzenaz, ez badakigu zehatz-mehatz nor den izena eman duen pertsona, ez dugu harentzat egiterik izanen Biltzarrean sartzeko txartela. Hortaz, ordainketa egitean, idatzi argi eta garbi nor joanen den Biltzarrera.

e-postaz: atlantiar@jauzarrea.com

weba: www.jauzarrea.com

Tel. +34 948 580 976 (JAUZARREA)

Posta arrunta: JAUZARREA ATLANTIAR Jauregizarrea 31794 Arraiatz Nafarroa

JAUZARREA

www.jauzarrea.com